

Reactie op zienswijzen – ‘Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle’ en de concept ‘Welstandsnota 2023’

Oktober 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Zwolle heeft ter uitvoering van de motie M-26 Een duurzaam beschermd stadsgezicht, zoals door de gemeenteraad aangenomen op 11 november 2022, een nieuwe beleidslijn en welstandscriteria vastgesteld met betrekking tot zonnepanelen in het beschermd stadsgezicht en op monumenten. De geactualiseerde concept ‘beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle’ en de concept ‘Welstandsnota 2023’ hebben van maandag 24 juli tot en met zondag 24 september 2023 ter inzage gelegen. Dit is een langere inzagetermijn dan gebruikelijk vanwege de zomervakantie. Publicatie heeft plaatsgevonden in het Gemeenteblad van 21 juli 2023. Ook is in de media aandacht voor dit onderwerp geweest.

De concept ‘beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle’ en de concept ‘Welstandsnota 2023’ konden worden ingezien via www.zwolle.nl/zonnepanelen. Een fysiek exemplaar kon worden ingezien in het Stadskantoor, Lübeckplein 2.

Gedurende die periode kon zowel schriftelijk als mondeling een zienswijze worden ingediend.

Er zijn twee inhoudelijke zienswijzen ingediend. Eén mondelinge zienswijze waarvan een verslag ter goedkeuring is verzonden en één schriftelijke zienswijze via de mail. De zienswijzen zijn tijdig ingediend en zijn in behandeling genomen.

Wij hebben de zienswijzen hieronder opgenomen en van reactie voorzien.

1. Mondelinge zienswijze door de heer H. Otter, Ossenmarkt 144, 8011 MT Zwolle

Antwoord:

Hartelijk dank voor uw zienswijze waarin u aangeeft verheugd te zijn dat de gemeente Zwolle het beleid ten aanzien van zonnepanelen wil verruimen. De verruiming gaat u echter niet ver genoeg. De gemeente Zwolle draagt uit dat de gemeente in 2030 CO2-neutraal wil zijn. Om dit te halen moet ook iedere inwoner bijdragen. U bent verbaasd dat er dan regels zijn en komen die verduurzamingsmaatregelen niet toestaan voor inwoners die willen bijdragen aan de duurzaamheidsambities. In onderstaande gaan we in op de door u aangegeven onderdelen:

1. Biedt een concreet alternatief als er beperkingen worden opgelegd. De in de beleidslijn genoemde Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking moet niet alleen in de beleidslijn worden genoemd als optie maar de gemeente moet dit regelen en een mate van zekerheid bieden dat hiervan gebruik kan worden gemaakt.

Reactie:

Het college heeft in het Coalitieakkoord uitgesproken het doel te hebben om Zwolle in 2040 klimaatneutraal te laten zijn. Dat wordt op veel stimulerende en faciliterende manieren ingevuld. Met de ‘Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd

stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023' worden, onder voorwaarden, meer mogelijkheden voor zonnepanelen/-collectoren geboden. De regeling bevat geen beperkingen ten opzichte van het vigerende beleid.

Naast het bieden van meer mogelijkheden willen wij voor woningeigenaren die bijvoorbeeld vanwege het beperkte dakoppervlak of een ongunstige oriëntatie van het dak op het eigen dak geen zonnepanelen kan, wil of mag installeren, een alternatief onderzoeken. De landelijke Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE) kan hier mogelijkheden bieden. Het is echter geen gemeentelijke taak om een dergelijke energiecoöperatie op te richten. Daarom zullen wij ter actieve stimulering van een alternatief via de SCE-regeling het gesprek met partners aangaan.

Wij willen het besluitvormingsproces, dat via de 'Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023' de verruimingsmogelijkheden gaat bieden, echter niet ophouden. Vandaar dat we uw suggestie om eerst een concreet alternatief uit te werken en aan te bieden niet overnemen.

2. De in de beleidslijn aangegeven beperkte zichtbaarheid is te beperkend. Zijdakvlakken van zowel woningen in het beschermd stadsgezicht als van monumenten mogen naar uw mening geheel worden vol gelegd met zonnepanelen. Daarbij geldt dat het vanuit visueel oogpunt beter zou zijn als dan ook de resterende hoeken worden opgevuld zodat het gehele dakvlak als één geheel oogt.

Reactie:

Zijdakvlakken zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied, zoals straten, pleinen en grachten regelmatig goed zichtbaar. Wij sturen met dit nieuwe beleid op een balans tussen het gebruik van duurzame energiebronnen en het koesteren van cultuurhistorische waarden en de beeldkwaliteit van het beschermd stadsgezicht. Daarbij gaan wij uit van een beperkte zichtbaarheid vanaf openbaar toegankelijk gebied. De panelen/-collectoren worden daarbij vanaf de achtergevel naar voren geordend, waarbij maximaal een half zonnepaneel/-collector (circa 0,85 m²) zichtbaar mag zijn. De door u voorgestelde verruiming naar het aanbrengen van zonnepanelen op het gehele zijdakvlak nemen we niet over.

3. Voordakvlakken mogen in bepaalde gebieden ook worden gebruikt ten behoeve van zonnepanelen. Dit geldt als ze niet of nauwelijks zichtbaar zijn, bijvoorbeeld in de Diezerstraat waar de aandacht toch al op de winkels ligt. Aan bijvoorbeeld de Thorbeckegracht zouden vanwege het mooie zicht geen zonnepanelen op het voordakvlak mogen worden gelegd.

Reactie:

Voordakvlakken zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied, zoals straten, pleinen en grachten regelmatig goed zichtbaar. Wij sturen met dit nieuwe beleid op een balans tussen het gebruik van duurzame energiebronnen en het koesteren van cultuurhistorische waarden en de beeldkwaliteit van het beschermd stadsgezicht. De door u voorgestelde verruiming naar het aanbrengen van zonnepanelen op voordakvlakken nemen we niet over.

4. De kleur van zonnepanelen hoeft volgens de heer Otter niet aan te sluiten bij de kleur van de onderliggende dakpannen. Zwarte zonnepanelen zijn prima. De rode kleur van zonnepanelen wijkt toch al af van de pannen. Zwart is afwijkend en voldoet daarmee aan de algemene welstandsregels. De belangrijkste reden is dat de aanschafprijs van zwarte zonnepanelen vele malen lager is dan van rode zonnepanelen en het rendement van rode zonnepanelen tot 20% minder is dan van zwarte panelen.

Reactie:

Zwarte zonnepanelen kennen een kleurcontrast met onderliggende rode dakpannen. Met zonnepanelen die aansluiten bij de kleur van de onderliggende dakpannen vallen deze minder op. Zodoende kan de uitstraling van het dakenlandschap worden behouden en kan toch zonne-energie worden opgewekt. Op daken met donkere pannen zijn zwarte panelen overigens wel mogelijk. De prijs van rode zonnepanelen ligt over het algemeen enigszins hoger dan die van zwarte zonnepanelen. De zwarte zonnepanelen zijn veelal weer iets duurder dan conventionele blauwe zonnepanelen. Andere kleuren zonnepanelen zijn daarentegen weer duurder dan rode. Gekleurde zonnepanelen hebben een lagere opbrengst in vergelijking met conventionele zonnepanelen. De opbrengst is echter hoger dan verwacht. Dat blijkt uit onderzoek van TNO. Uit testen blijkt dat de opbrengst bij gekleurde panelen slechts circa tien procent lager is dan die van conventionele panelen. Daarnaast spelen overigens ook andere factoren een rol, zoals de plek en zoninval. Wij sturen met dit nieuwe beleid op een balans tussen het gebruik van duurzame energiebronnen en het koesteren van cultuurhistorische waarden en de beeldkwaliteit van het beschermd stadsgezicht. Dit resulteert wellicht in een enigszins hogere aanschafprijs en een iets lager rendement. Ook overige factoren, zoals het vervallen van de btw op zonnepanelsystemen sinds 1 januari 2023 of een heffing voor vaste terugleveringskosten door een energieleverancier kan effect hebben op de prijs en rendement. Met de 'Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023' worden, onder voorwaarden, echter veel meer mogelijkheden voor zonnepanelen/-collectoren geboden. Dat is een enorme winst.

5. De regel waarbij de afstand tot de dakrand, hoekkepers en de nok minimaal 2 pannen moet bedragen is volgens u onnodig beperkend. Deze regel kan betekenen dat bij het leggen van zonnepanelen vanaf de onderzijde van het dakvlak een hele rij zonnepanelen aan de bovenzijde niet gelegd kan worden als dit aan de bovenzijde bijvoorbeeld uitkomt op 1,5 pan afstand.

Reactie:

Ten opzichte van de vigerende regelgeving verruimen we de afstand tot de dakrand van minimaal 4 pannen naar minimaal 2 pannen. Op een plat dak geldt op grond van het voorgestane beleid geen verplichte afstand tot de dakrand meer als de panelen niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied. Met deze verruiming worden in de 'Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023', onder voorwaarden, veel meer mogelijkheden voor zonnepanelen/-collectoren geboden. Naast het visuele aspect is het overigens ook vanwege de windlasten wenselijk een afstand tussen zonnepanelen tot de dakrand aan te houden. Wij sturen met dit nieuwe beleid op een balans tussen het gebruik van duurzame energiebronnen en het koesteren van cultuurhistorische waarden

en de beeldkwaliteit van het beschermd stadsgezicht. De door u voorgestelde verruiming met het afschaffen van de afstand tot de dakrand nemen we niet over.

6. Ten aanzien van de waardering (pagina 16) geeft u aan dat de gemeente met twee maten meet. Ten aanzien van zonnepanelen worden veel beperking opgenomen terwijl bij grote projecten als het Kraanbolwerk (het niet behouden maar opnieuw opbouwen van de gevel van de Volharding) en de Primark (zichtlijnen) wordt afgeweken van geldende regelgeving.

Reactie:

Met de 'Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023' worden, onder voorwaarden, meer mogelijkheden voor zonnepanelen/-collectoren geboden. De regeling bevat geen beperkingen ten opzichte van het vigerende beleid maar betekent juist een verruiming. Binnen het rijks beschermd stadsgezicht wordt het beschermen en koesteren van de waarden van het beschermd stadsgezicht afgewogen aan actuele ontwikkelen op het gebied van duurzaamheid en of vernieuwing. Zo is er bij de genoemde gevel van de Volharding voor gekozen om de gevel terug te bouwen met de belangrijkste elementen van de gevel. Daarmee blijft de geschiedenis van het Kraanbolwerk zichtbaar.

7. De gemeente zou subsidie moeten geven om het leggen van zonnepanelen in het beschermd stadsgezicht en op monumenten te stimuleren.

Reactie:

Met de 'Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023' worden, onder voorwaarden, meer mogelijkheden voor zonnepanelen/-collectoren geboden. De regeling bevat geen beperkingen ten opzichte van het vigerende beleid maar betekent juist een verruiming. De financiële afweging over het al dan niet aanbrengen van zonnepanelen laten we daarbij, net als elders in de gemeente, aan de eigenaar/bewoner zelf.

2. Zienswijze door de heer R. Oomens Diezerpoortenplas 6B, 8011 VW Zwolle

Antwoord:

Hartelijk dank voor uw zienswijze waarin u aangeeft wat aanmerkingen te hebben ten aanzien van de 'Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023'. In onderstaande gaan we in op de door u aangegeven onderdelen:

1. Wij hebben pas geleden een vergunning aanvraag gedaan voor verbouwing (Diezerpoortenplas 6B) inclusief plaatsen zonnepanelen. Echter is hierbij het aantal zonnepanelen van 10 naar 7 gegaan. Omdat wij op een schuine dak aan de achterkant geen panelen mochten plaatsen (3 minder) en tevens op het platte gedeelte rekening moesten houden met 1 meter buiten de dakrand waardoor de zonnepanelen dichter op elkaar komen te staan en de opbrengst beduidend minder wordt. Tevens is de hellingshoek ook nog is aangepast. Mag je er van uitgaan dat in de nieuwe aanvraag dit aangepast is of gaat worden en je er meer mag plaatsen. Tevens mag de hellingshoek aangepast worden tot optimaal?

Reactie:

Met de 'Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023' worden, onder voorwaarden, meer mogelijkheden voor zonnepanelen/-collectoren geboden. Ten aanzien van platte daken zal de verplichte hellingshoek van 20 graden en de afstand tot de dakrand vervallen. Wel blijft een aantal andere voorwaarden gelden zoals de bepaling dat de zonnepanelen niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied. Over concrete (on)mogelijkheden in uw situatie kunt u het beste een aanvraag indienen nadat de gemeenteraad een besluit over dit voorstel heeft genomen en de regeling vervolgens in werking is getreden.

2. Wij hebben rekening gehouden met het plaatsen van de zonnepanelen om ook een elektrische auto aan te schaffen in het kader van co2 neutraal en een beter milieu begint bij jezelf. Echter vraag ik me af of we de stroom die we opwekken met de zonnepanelen echter wel hiervoor kunnen gebruiken omdat we de auto niet bepaald voor de deur kunnen gaan parkeren. Dus voordeel geheel weg of kunnen we ergens in participeren? Of de auto voor de deur parkeren met ontheffing voor 2 uur.

Reactie:

U heeft geen openbare parkeerplaats voor uw woning. Parkeren en opladen zijn dus niet mogelijk. Als gemeente juichen wij innovaties op het gebied van het openbaar opladen van voertuigen toe en kijken wij daar zelf ook nadrukkelijk naar. Wij zijn echter geen voorstander van private (laad)installaties in de openbare ruimte omdat deze, zeker in een stedelijke omgeving, tot ongewenste situaties (kunnen) leiden. Juist voor de doelgroep die niet kan parkeren op eigen terrein realiseren wij openbare laadpalen waar men (met groene stroom) zijn of haar auto kan opladen. Deze worden gratis gerealiseerd. De gemeente Zwolle neemt op dit moment deel aan een concessie waarbij openbare laadpalen worden geplaatst onder andere op basis van aanvragen van inwoners. Wanneer deze openbare laadpalen zijn gerealiseerd kunnen deze door iedereen gebruikt worden en zijn deze niet gereserveerd voor enkel privégebruik. Daarnaast hanteren de laadpalen die binnen de concessie geplaatst zijn een relatief gunstig tarief, wat in de basis vergelijkbaar is met het gemiddelde stroomtarief thuis. Wij zijn daarom van mening dat er met de openbare laadpaal een volwaardig alternatief wordt geboden.

3. Zoals jullie aangeven neem ik aan dat we de zijvlakken van de daken zoveel mogelijk mogen gebruiken ten behoeve van plaatsen zonnepanelen zodat we de co2 neutraal status kunnen halen ook voor de binnenstad. Dus van beperkte zichtbaarheid aanpassen naar onbeperkt zichtbaar.

Reactie:

Met de 'Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023' worden, onder voorwaarden, meer mogelijkheden voor zonnepanelen/-collectoren geboden. Uw

aanname ten aanzien van zijdakvlakken komt niet overeen met hetgeen in de voorgestane regelgeving ten aanzien van zichtbaarheid staat opgenomen:

Op zijdakvlakken van dwarskappen (kapvorm die loodrecht (dwars) op de openbare weg staat) worden zonnepanelen/-collectoren toegestaan indien de panelen/-collectoren beperkt zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied. De panelen/-collectoren worden daarbij vanaf de achtergevel naar voren geordend, waarbij maximaal een half zonnepaneel/-collector (circa 0,85 m²) zichtbaar mag zijn. Voor het vaststellen van de zichtbaarheid worden de zichtlijnen bepaald volgens de methode die in bijlage 'wijze van bepalen zichtlijnen' is toegelicht.

Verder bevat de regeling ook andere bepalingen waar een aanvraag aan wordt getoetst, zoals over de hellingshoek, afstand tot de dakrand etc.

4. Welke alternatieven biedt de gemeente aan voor binnenstad bewoners als er geen mogelijkheden bestaat om zonnepanelen te plaatsen op eigen pand of met veel beperkingen. Kunnen jullie samen met de bewoners mee participeren in zonnepanelen in het "buitengebied". Jullie moeten hierin het voortouw nemen jullie zeggen alleen dat het niet mag of leggen veel beperkingen op. Maar zelf met oplossingen of alternatieven komen is zie ik nergens terug in dit beleid. Ondanks de voorgestelde verruiming in de conceptnota.

Reactie:

Met de 'Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023' worden, onder voorwaarden, meer mogelijkheden voor zonnepanelen/-collectoren geboden. De regeling bevat geen beperkingen ten opzichte van het vigerende beleid.

Naast het bieden van meer mogelijkheden willen wij voor woningeigenaren die bijvoorbeeld vanwege het beperkte dakoppervlak of een ongunstige oriëntatie van het dak op het eigen dak geen zonnepanelen kan, wil of mag installeren, een alternatief onderzoeken. De landelijke Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE) kan hier mogelijkheden bieden. Het is echter geen gemeentelijke taak om een dergelijke energiecoöperatie op te richten. Daarom zullen wij ter actieve stimulering van een alternatief via de SCE-regeling het gesprek met partners aangaan.

5. Jullie stellen een minimale afstand van 2 pannen ten opzichte van de randen nok/hoek. Ik begrijp dat er ergens een grens moet worden getrokken maar 1 zonnepaneel of 5 cm erover heen is een groot verschil zeker omdat er vaak bijzondere dak constructies zijn en een klein dak oppervlak hebben in de binnenstad. Denk dat het gewenst is om deze regel van 2 dakpannen weg te laten.

Reactie:

Ten opzichte van de vigerende regelgeving verruimen we de afstand tot de dakrand van minimaal 4 pannen naar minimaal 2 pannen. Op een plat dak geldt op grond van het voorgestane beleid geen verplichte afstand tot de dakrand meer

als de panelen niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied. Met deze verruiming worden in de 'Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023', onder voorwaarden, veel meer mogelijkheden voor zonnepanelen/-collectoren geboden. Naast het visuele aspect is het overigens ook vanwege de windlasten wenselijk een afstand tussen zonnepanelen tot de dakrand aan te houden. Wij sturen met dit nieuwe beleid op een balans tussen het gebruik van duurzame energiebronnen en het koesteren van cultuurhistorische waarden en de beeldkwaliteit van het beschermd stadsgezicht. De door u gewenste verruiming met het afschaffen van de afstand tot de dakrand nemen we niet over.

6. Als ik in verschillende wijken rondkijken in Zwolle. Valt het me op dat de binnenstad aan heel veel punten moeten voldoen terwijl in de wijken de zonnepanelen op allerlei manieren worden geplaatst geen patroon of allemaal dezelfde richting waarom worden wij extra gestraft. Alleen vanwege stadgezicht dan zeg ik moeten we misschien ook maar het wijkgezicht gaan bepalen. Zo krijg je 1 lijn voor heel de gemeente.

Reactie

Zwolle kent één door het rijk aangewezen beschermd stadsgezicht. Het beschermingsbelang van Zwolle spitst zich toe op de historische waarden die in de ruimtelijke structuur, de ruimtelijke opbouw en de bebouwing besloten liggen, aldus de toelichting van het besluit tot aanwijzing. Het doel van de aanwijzing is om deze ruimtelijke kwaliteit als zwaarwegend belang bij de verdere ontwikkelingen te betrekken. Op grond van landelijke wetgeving gelden in dergelijke, door het rijk beschermde, stadsgezichten andere regels dan daarbuiten. Zo zal voor sommige bouwactiviteiten een vergunning nodig zijn. Ook gelden beperkingen ten aanzien van sloopactiviteiten. Ten aanzien van zonnepanelen gelden eveneens beperkingen op grond van de landelijke wetgeving. Zo zijn zonnepanelen alleen in een achterdakvlak vergunningsvrij (mits niet naar openbaar gebied gekeerd). De door u voorgestelde verbreding naar wijkgezichten kent geen vergelijkbare wettelijke bepalingen en zal daarmee niet tot de door u voorgestelde 1 lijn leiden. Zoals reeds aangegeven willen wij met de 'Beleidslijn en welstandscriteria zonnepanelen beschermd stadsgezicht en monumenten Zwolle' en de concept 'Welstandsnota 2023', onder voorwaarden, juist meer mogelijkheden voor zonnepanelen/-collectoren bieden.